Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Tredie Brev til en højvelbaaren Herre. 1743

Citation: Holberg, Ludvig: ”Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret”, i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 245. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801046528/facsimile.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

maadeholdent. Hvis jeg faar for meget af noget som helst, saa er det galt, og jeg bliver uvægerlig syg. Derfor spiser jeg saadan til Frokost at jeg ogsaa har Appetit til Middagsmaden, og jeg gaar til Fods for Helbredets Skyld. At skaffe sig Penge paa en hæderlig Maade og at passe ordentligt paa dem, det er Kendetegnet paa en sparsommelig Mand, og det er en god Borgers Pligt. Jeg maa ganske vist indrømme at denne Forudseenhed passer sig bedre for en Familiefader end for en ugift Mand. Men hvad om jeg fandt paa at gifte mig? Det er jo en Lyst der kommer over én som en Nysen og helt kan slaa Benene væk under én. For ikke at tale om de andre uforudsete Ting man kan komme ud for i Livet, og som gør at man maa tænke paa Fremtiden. Dertil kommer at jeg har arbejdet paa at moralisere lige saa meget ved mit Liv som ved mine Skrifter; saa mit gode Eksempel er lige saa nødvendigt som mine Formaninger. Hvis jeg havde været født i Spanien, hvor Indbyggerne sulter sig og synes at leve af Luften alene, saa vilde jeg baade ved mine Udtalelser og min Levevis have prøvet at faa Folk til at leve højt og flot. Men her i Norden, hvor man med Troens Inderlighed dyrker Ceres og Bacchus, er der Brug for andre Formaninger og andre Eksempler. Hvis det er dumt at være forudseende og tage ved Lære af Myrerne, saa fortjener baade Familiefaderen og Ungkarlen at blive skældt ud; for den Begrundelse som Familiefaderen lægger som et Slør over sin Paaholdenhed, nemlig at hans efterladte Børn skal have saa meget at de kan leve pænt og ordentligt af det, er set med en Filosofs Øjne ganske intetsigende. For Døden løser alle Baand, og i det andet Liv tales der ikke om jordiske Ting. Den Slags Pjat vil ikke findes i Paradis – hvis vi da ikke lige som den jævne Mand forestiller os en kødelig Tilværelse efter Døden. Endelig kan man ikke siges at dø uden Afkom, naar man gør Samfundet til sin Arving.

Siden jeg nu snakker saa meget om mine Penge, tror De maaske at jeg er rig. Men i Virkeligheden er jeg hverken rig eller fattig. Mine Midler er øget saa meget at jeg kan

tillade mig en større Levefod end jeg plejer. Dette var mine Ønskers Maal. For man lever forudseende og klogt naar man ikke forspilder sine Chancer for at erhverve sig Midler paa hæderlig og lovlig Vis, men sørger for at skaffe sig saa meget at man i en Nødsituation kan holde sig Sulten fra Døren. Hvis man ikke er tilfreds med det, men dynger den ene Sæk Penge oven paa den anden, saa at éns Formue vokser helt enormt, saa er man ikke en fornuftig Sparer, men en fedtet Pengepuger. Gud fri mig for den Sygdom! De Penge jeg har, har jeg skaffet mig ved Arbejde og bevaret ved Sparsommelighed; og hvad jeg ærligt har tjent vil jeg bruge paa ærefuld Maade. En Del af Pengene bruger jeg til at forbedre min Gaard, og Resten skal komme det offentlige til Gode. Saa vil Eftertiden ikke omtale mig som Ejer, men som Forvalter af en Formue.

Min fysiske Svaghed er den samme som i min Ungdom. Jeg lider af de samme Sygdomme som jeg dengang bekæmpede ved Afholdenhed, Arbejde og stadig Motion; men de bliver værre med Alderen, og jeg kan nu daarligt, og kun ved Hjælp af mine aandelige Ressourcer, holde dem nede. For naar man ikke er fysisk stærk er der ikke noget bedre og nyttigere end at sørge for i det mindste at være psykisk stærk, hvis da Legemet har Brug for Sjælens Ledelse og Sjælen for Legemets Tjeneste.

Jeg føler mig altid syg, men jeg kan ikke finde ud af Sygdommens Karakter. Jeg synes selv at Kinabark hjælper bedre end noget andet; men jeg tør ikke mod Lægernes Raad bruge det daglig, for jeg kender ikke denne Barks Natur. Hvis den har den Virkning at den absorberer Syre, saa vilde jeg ikke betænke mig paa at tage en Dosis af den hver Dag. Men hvis den standser Gæringen, saa er den vist ikke alene unyttig, men direkte skadelig. For naar man bruger et Lægemiddel der kun hæmmer Sygdommen uden at kurere én for den, opnaar man bare at Sygdommen kommer tilbage med større Styrke. Jeg er altsaa stadig syg og bliver stadig ældre. Maaske lever jeg saa længe fordi jeg altid er syg. For mit daarlige Helbred